

แนวความคิดในการสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพ

นักเรียนเตรียมทหาร

003777

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านทั้งชาวต่างประเทศและชาวไทย ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีสำหรับการพัฒนาหลักสูตรไว้หลายแนว ทั้งที่คล้ายกันและแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม แนวความคิดเหล่านั้นต่างก็เสนอให้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้กระจ่างและชัดเจน เพราะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะช่วยเป็นตัวกำหนดเนื้อหา ขบวนการกิจกรรมทางการเรียนการสอนทั้งหมดรวมทั้งอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ยิ่งไปกว่านั้นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยังเป็นเกณฑ์ที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งในการประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอน

นักการศึกษาและนักวิชาการได้สังเกตเห็นความสำคัญของการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงพยายามค้นหาและเสนอแนะวิธีการตลอดจนหลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อให้จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเป็นแม่บทในการดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ราล์ฟ ฮับบิว ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) เสนอแนะว่า การศึกษาคือขบวนการที่พยายามให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวคน ดังนั้น การกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็คือ การกำหนดรูปแบบพฤติกรรมที่ควรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว¹

¹ Ralph W. Tyler, "General Statement on Evaluation,"

Journal of Educational Research (Chicago : Chicago University Press, 1942), pp. 492-501.

แนวความคิดของ ไทเลอร์ (Tyler) มี คล้ายคลึงกับแนวความคิดของ ชาร์ง บัวศรี ซึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า การสัมฤทธิ์ผลของจุดมุ่งหมายนั้นอยู่ที่การปฏิบัติจุดมุ่งหมายใคากก็ตาม ถ้านำมาปฏิบัติไม่ได้ก็ถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้โดยเปล่าประโยชน์ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจึงหมายถึง การกำหนดผลอันพึงได้รับจากการกระทำของเด็กเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมเป็นพฤติกรรมใหม่¹ กาเลน เจ เซเลอร์ และ วิลเลียม เอ็ม อเล็กซานเดอร์ (Galen J. Saylor and William M. Alexander) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1. วัตถุประสงค์ของสังคม และหน้าที่ของแต่ละจุดมุ่งหมายของโรงเรียน² และ 2. เกเดน แฮสส์ (Glen Hass) ได้เสริมที่สนะเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้กว้าง ๆ 4 ประการ ได้แก่ การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี การศึกษาเพื่ออาชีพ การศึกษาเพื่อสุขภาพร่างกาย และการศึกษาเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์³ จะเห็นได้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรของนักการศึกษาและนักวิชาการทั้งหลายไม่แตกต่างกันมากนัก ปัจจุบันนักการศึกษาพยายามเน้นความชัดเจนในการ

¹ชาร์ง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตร ภาค 2 (พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2504), หน้า 16-17.

² Galen J. Saylor and William M. Alexander, Curriculum Planning for Modern Schools. (New York : Holt, Rinchart and Winston, 1966), pp. 137-138.

³Glen Hass, Curriculum Planning : A New Approach. 2d ed. (Boston : Allyn and Bacon, 1977), pp. 231-232.

เขียนจุดมุ่งหมายและค้นหาวิธีการ ตลอดจนหลักเกณฑ์ อันจะนำมาซึ่งจุดมุ่งหมายที่มีประ-
 โยชนต่อการปฏิบัติมากขึ้น จากการประมวลแนวความคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการ
 นั้น แสดงแนวโน้มว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นการกำหนดเนื้อหาความรู้ที่มี
 คุณค่าและมีประโยชน์แก่นมนุษย์ และการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์ ตลอดจน
 จนการกำหนดเป้าหมายปลายทางของพฤติกรรมที่ของการใหญ่เรียนเปลี่ยนแปลง เมื่อสำเร็จ
 หลักสูตรแล้ว

การสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารนี้ ใ้ได้รับอิทธิพลมาจากแนว
 ความคิดที่ถือว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นเกณฑ์สำคัญอันหนึ่งของการประเมินผล รวมทั้ง
 แนวความคิดที่คำนึงถึงผู้เรียน ความต้องการของสังคม และหน้าที่และจุดมุ่งหมายของ
 โรงเรียนเป็นหลักเกณฑ์ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย การวิจัยครั้งนี้จึงต้องทำการศึกษาเพื่อ
 ค้นหาคุณลักษณะของนักเรียนเตรียมทหารที่พึงประสงค์ และเป้าหมายปลายทางของพฤติกรรม
 ที่นักเรียนเตรียมทหารจะต้องเปลี่ยนแปลงเมื่อสำเร็จหลักสูตรแล้ว โดยให้สอดคล้องกับ
 ความต้องการของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียน
 นายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ซึ่งเป็นสถาบันที่รับนักเรียนเตรียมทหาร
 เข้าศึกษาในชั้นอุดมศึกษาต่อไป ตลอดจนความต้องการของโรงเรียนเตรียมทหารซึ่งมี
 ภารกิจหน้าที่ในการผลิตนักเรียนเตรียมทหารให้แก่สถาบันทั้ง 4 ดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้
 จึงเป็นการสร้างเกณฑ์เพื่อประเมินว่านักเรียนเตรียมทหารมีคุณลักษณะ คุณสมบัติ ความ
 รู้ความสามารถ ตามความต้องการของสถาบันทั้ง 5 แห่ง มากน้อยระดับใด

แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียนเตรียมทหาร

จากบทที่ 1 ได้กล่าวแล้วว่า ในอดีตที่ผ่านมายังไม่ได้มีการศึกษาความต้อง
 การรวมของโรงเรียนทหารและตำรวจทั้ง 4 สถาบัน เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณสมบัติและ
 ความรู้ความสามารถของนักเรียนเตรียมทหารเลย อีกประการหนึ่งโรงเรียนเตรียมทหาร

กำลังจะเปลี่ยนระบบการศึกษาในปี พ.ศ. 2526 จึงยังไม่มีหลักสูตรที่จะนำไปใช้ในปี พ.ศ. 2527 ดังนั้น การศึกษาเรื่องนี้อาจจะทำได้โดยการวิเคราะห์หน้าที่และภารกิจของ โรงเรียนทหารและตำรวจต่าง ๆ เพื่อนำบุคลิกภาพของนักเรียนทหารและตำรวจมาคาดคะเนเป็นคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความรู้ความสามารถของนักเรียนเตรียมทหาร ทั้งนี้ เพราะบุคลิกภาพมีความหมายคล้ายคลึงกับคุณลักษณะ คุณสมบัติ และความรู้ความสามารถ เช่น กอร์ดอน ดับบลิว ออลพอร์ต (Gordon W. Allport) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าหมายถึง ทุกสิ่งประกอบเป็นตัวบุคคลรวมทั้งลักษณะทางกาย สติปัญญา อารมณ์ ความรู้ ความสามารถ การแสดงออก ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ และบุคลิกภาพจะมีผลโดยตรงต่อกิจการงาน ชีวิตส่วนตัวและสังคม¹ และ กมล เกาวิจิตร ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพในแนวเดียวกัน กล่าวคือ บุคลิกภาพคือคุณลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลที่แยกย่อยออกไปได้หลายลักษณะเช่น ลักษณะทางกาย ทางใจ ความสามารถ อุปนิสัย การเข้าสังคม และกำลังใจ²

การศึกษาบุคลิกภาพของนักเรียนทหารและตำรวจที่ได้จากการวิเคราะห์หน้าที่และภารกิจของโรงเรียนทหารและตำรวจนั้น พอสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อฝึกสอนอบรมนักเรียนนายร้อยตำรวจ ตามระเบียบและหลักสูตรของกรมตำรวจ ซึ่งกำหนดไว้ในระเบียบนี้ เพื่อออกมารับราชการเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร

¹ Gordon W. Allport, Personality : A Psychological Interpretation, cited by Calvin S. Hall and Gardner Lindzey, Theories of Personality (New York : John Wiley and Sons, 1967), p.263.

² กมล เกาวิจิตร, จิตวิทยานับสมบูรณ (พระนคร : วัฒนาพานิช, 2502), หน้า 420.

และดำเนินการอบรมหลักสูตรอื่น ๆ ในระดับชั้นสัญญาบัตรตามระเบียบของกรมตำรวจ¹

2. เพื่อสร้างสรรผู้นำทางทหารที่มีคุณค่าสูงที่อุทิศตนเพื่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และผลิตผู้ชำนาญการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ทันสมัย เฉพาะเหล่าและหน้าที่ให้สอดคล้องกับความต้องการทางสังคมและเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนพันธกิจของกองทัพบกทั้งในการใช้กำลังทหารเพื่อป้องกันประเทศโดยตรง และการใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศ²

3. โรงเรียนนายเรือมีภารกิจในการฝึกหัดศึกษาอบรมนักเรียนนายเรือตามหลักสูตร และนโยบายของกองทัพเรือให้สำเร็จจากการศึกษามีความรู้ ความสามารถ ในวิชาการทหารเรือ วิชาวิศวกรรมศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชามนุษยศาสตร์ และวิชาสังคมศาสตร์ในระดับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต กับมีคุณลักษณะทางกาย และคุณธรรมประจำใจสำหรับนายทหารเรือชั้นสัญญาบัตรเพียบพร้อมทุกประการ³

4. โรงเรียนนายเรืออากาศมีภารกิจในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมนักเรียนนายเรืออากาศให้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นนายทหารหลักชั้นสัญญาบัตรที่มีประสิทธิภาพของกองทัพอากาศโดยมีผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรืออากาศรับผิดชอบในการปกครองบังคับบัญชา และมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามอัตราที่มีสภาโรงเรียนนายเรืออากาศเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการ⁴

¹โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ลักษณะที่ 18 บทที่ 5 ข้อบังคับโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ม.ป.ท., ม.ป.ป.), หน้า 1. (เอกสารโรเนียว)

²โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ม.ป.ท., 2522), หน้า 1.

³โรงเรียนนายเรือ, หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายเรือ (ม.ป.ท., 2522), หน้า 1.

⁴โรงเรียนนายเรืออากาศ, หลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายเรืออากาศ (ม.ป.ท., 2521), หน้า 1.

5. ภารกิจของวิทยาลัยทหารของสหรัฐอเมริกา (West Point) คือให้ การศึกษาและฝึกนักเรียนนายร้อยเพื่อให้ผู้จบการศึกษาทุกคน มีคุณสมบัติที่จำเป็นต่อความ กว้างขวางและการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้งตลอดเวลาที่รับราชการเป็นทหารอยู่¹

6. ภารกิจของโรงเรียนนายเรือสหรัฐอเมริกา (Annapolis) คือเตรียม นักเรียนนายเรือทั้งทางด้านศีลธรรม จรรยา เชี่ยวชาญ และร่างกาย เพื่อให้พร้อมที่จะ เป็นนายทหารอาชีพในกองทัพเรือสหรัฐอเมริกา²

7. ภารกิจของโรงเรียนนายเรืออากาศสหรัฐอเมริกา (Air Force) คือ การจัดการให้การศึกษาและประสบการณ์แก่นักเรียนทุกคน เพื่อว่าเขาจะได้จบการศึกษา ไปพร้อมกับมีความรู้ และอุปนิสัยที่จำเป็นต่อการเป็นผู้นำ และพร้อมมีความปรารถนาที่จะ เป็นนายทหารอาชีพของกองทัพอากาศสหรัฐอเมริกา³

จะเห็นได้ว่า บุคลิกภาพของนักเรียนทหารและตำรวจนั้น มีลักษณะผสมผสาน ระหว่างบุคลิกภาพของผู้นำทางทหาร นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร นักปกครองและนัก บริหาร ดังนั้นจะขอกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเหล่านี้เฉพาะ ที่สำคัญเท่านั้น เพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาแนวความคิดสำหรับการวิจัยฉบับนี้ ดัง ต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพของผู้นำทางทหาร (Military Leader) หมายถึง ผู้ที่มี ศิลปแห่งการครองใจ และมีพลังอำนาจในการปกครองบังคับบัญชา มีอิทธิพลในการจูงใจ ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความเต็มใจ มีความเชื่อมั่น รัก เคารพ

¹โรงเรียนเตรียมทหาร, "เอกสารรวบรวมภารกิจของโรงเรียนทหาร" (เอกสารโรเนียว).

²เรื่องเดียวกัน.

³เรื่องเดียวกัน.

และยำเกรง ตลอดจนเชื่อฟังและให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง พร้อมทั้งมีใจรักที่จะ
ปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน¹ นอกจากนี้ได้มีการสำรวจ
นายทหารผู้บังคับบัญชาที่ประสบความสำเร็จหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พบว่า ลักษณะสำคัญ
ที่ปรากฏกับทหารเหล่านี้เป็นส่วนมากมีดังนี้ คือ

- (1) ความเป็นระเบียบวินัย
- (2) มีร่างกายแข็งแรง
- (3) มีน้ำเสียงที่เข้มแข็ง เค็ดขาด
- (4) มีความรับผิดชอบ
- (5) มีความกล้าหาญ
- (6) มีความหนักแน่นมั่นคง
- (7) มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- (8) มีความอดทน
- (9) มีความกระตือรือร้น
- (10) มีความคิดริเริ่ม
- (11) มีความรักหมู่คณะ
- (12) มีความยุติธรรม
- (13) มีความรอบรู้
- (14) มีความซื่อสัตย์
- (15) มีความเฉลียวฉลาด
- (16) มีจิตใจกว้างขวาง โอบอ้อมอารี²

¹ พลเอก ปิยะ สุวรรณพิมพ์, จิตวิทยาประยุกต์ (กรุงเทพมหานคร :
โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ, 2522), หน้า 26.

² Department of Military Psychology and Leadership, Military
Leadership and Psychological Warfare (Bangkok : Chulachomklao Royal
Military Academy, 1965), pp. 21-24.

นอกจากนี้ ซี.เอ. กิบบ์ (C.A. Gibb) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะ
ความเป็นผู้นำ และได้จัดองค์ประกอบของความเป็นผู้นำที่คั่งดังนี้

- ก. องค์ประกอบทางด้านความสามารถ ได้แก่ สติปัญญา ความตื่นตัว
ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ ความสามารถในการไหลลื่น
- ข. องค์ประกอบทางด้านความสำเร็จ ได้แก่ ความสำเร็จทางด้านความรู้
ความเป็นผู้รอบรู้ ความสำเร็จทางกายภาพ ฯลฯ
- ค. องค์ประกอบทางด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ รับผิดชอบต่อตัวเองและผู้อื่น
เป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ ความริเริ่ม ความก้าวร้าว ความเชื่อมั่นในตนเอง ความต้องการ
ที่จะทำให้งานดีขึ้น
- ง. องค์ประกอบทางด้านการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม
ความสามารถในการสมาคมกับผู้อื่น การให้ความร่วมมือแก่หมู่คณะ ความมีอารมณ์ขัน
- จ. องค์ประกอบทางด้านสถานภาพ ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
ความกว้างขวางในหมู่คณะ¹

2. บุคลิกภาพของนักวิทยาศาสตร์ จากเอกสารชุดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักวิทยาศาสตร์ว่า ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี
ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ช่างซักถาม มีเหตุผลสนใจ มีความรู้คณิตศาสตร์ สามารถแสดง
ความคิดเห็นได้อย่างชัดเจนกระตือรือร้น มีร่างกายแข็งแรงอดทน สามารถปฏิบัติได้ดีทั้งใน
ขณะที่อยู่ในห้องปฏิบัติและงานสนาม มีความสามารถพิเศษในการสังเกต กระตือรือร้น
คิดอะไรมีระบบระเบียบ มีความอดทน รู้จักแสดงเหตุผล การค้นคว้าออกมาได้อย่างและ

¹ C.A. Gibb, Leadership : Selected Reachings
(Middlesex : Penquin Education, 1969), p. 123.

ชัดเจนทั้งการพูดการเขียนเชื่อมั่นในตนเอง ก่อตัวตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและ
ฉับพลัน มีความจำแนก และมีความละเอียดรอบคอบเป็นอย่างดี¹

โรเบิร์ต เอส แดเนียล (Robert S. Danial) ได้สรุปการศึกษาเกี่ยวกับ
บุคลิกภาพของนักวิทยาศาสตร์ว่ามี 6 แบบคือ

(1) มีความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริง ชอบแสวงหาประสบการณ์
รักความเป็นอิสระ มีความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวข้องกับความรู้ สิ่งที่อยู่และพฤติกรรม
มีระเบียบ ท่องการมีอำนาจเหนือคนอื่น เพื่อน ไม่ปฏิบัติตามสังคม ยึดถือตนเองเป็น
ศูนย์กลาง

(2) พอใจสิ่งที่ยปรากฏและซาบซึ้งความงาม มีความเชื่อถือสูงในสิ่งที่
คลุมเครือแต่เขาสามารถจัดการให้ไปถึงจุดหมายด้วยตนเอง

(3) มีความสัมพันธ์กับคนอื่นน้อย ไม่ช่างพูด ไม่ค่อยเข้าสังคม ไม่ชอบ
วิจารณ์ มีความรู้สึกไวต่อการก้าวร้าวระหว่างบุคคล

(4) มี Ego เข้มแข็ง มี Super ego น้อยกว่าคนอื่น ถือการกระทำ
เหนือสิ่งอื่น

(5) ชอบทำงานเกี่ยวกับสิ่งของและความคิดมากกว่าทำงานกับบุคคล

(6) สนใจค่าของสิ่งที่ต้องเสี่ยงซึ่งอยู่ในธรรมชาติ ไม่ใช่บุคคลไม่ขึ้น
กับโชคสถานง่าย ๆ²

3. บุคลิกภาพของวิศวกร การ์ดอน อี คูลเบอร์ก (Gardon E. Kulbergand)
ได้วิจัยชีวประวัติที่มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความสนใจอาชีพวิศวกรของนิสิตวิศวกรรมสาขา

¹ กองเผยแพร่การศึกษา, เอกสารชุดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ อดัม 9
(7 มกราคม 2515), หน้า 520.

² Robert S. Danial, Contemporary Reading in General
Psychology (Boston : Houghton Mifflin, 1959), p. 19.

เครื่องกลที่ไอโอวา ใช้แบบทดสอบความสนใจของสตรอง (Strong) และแบบสอบถามชีวประวัติของแลททรอป (Lathop) พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยได้รับความเสียใจและไม่ประสบความสำเร็จในการเข้าสังคมและการติดต่อกับบุคคลอื่น และมีปัญหาด้านปรับตัวบางอย่าง แต่มีประวัติประสบความสำเร็จสูงมากในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์มากกว่าวิชาภาษาศาสตร์และสังคม มีผลการเรียนดี มีความสนใจในอาชีพวิศวกรรม มีการวางแผนอาชีพ ชอบใช้ความคิดไม่ชอบงานประจำ¹

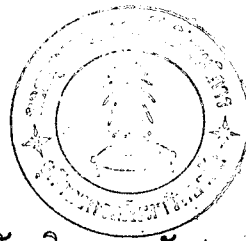
อาร์. เอช. วานเซลท์ และ คิมบลิว. เอ. เคอร์ (R.H. Vanzelt and W.A. Kerw) ได้ศึกษาว่า ช่างเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ของสองทุนวิจัยอาร์เทอร์ และสถาบันเทคโนโลยีของอิลลินอยส์ 514 คน เป็นนักวิศวกรรมร้อยละ 70 นักฟิสิกส์ ร้อยละ 30 อายุเฉลี่ย 30.9 ปี พบว่า บุคลิกภาพของผู้ที่มีผลงานนั้นมีความเป็นผู้นำ มีความวิตกกังวลน้อย และไม่ชอบทำตามแบบแผน²

แคลลีดี เอ็ม. แมคแคมเบลล์ (Kelly M. McCampbell) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจของวิศวกรโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นวิศวกรระดับวิชาชีพ 4,000 คน ทั้งหมด 7 สาขา คือ ไฟฟ้า เครื่องกล เกษตร เคมี โยธา เหมืองแร่ และกลุ่มวิศวกรทั่วไป ใช้แบบวัดความสนใจของสตรอง พบว่า วิศวกรแต่ละสาขามีความสนใจแตกต่างกันไปตามสาขาที่ประกอบอาชีพอยู่ ความสนใจของวิศวกร ช่วง 25 ปี หลังศตวรรษได้เปลี่ยนแปลงไปมากจนสามารถวัดได้ วิศวกรในปัจจุบันมีการสังคมที่ซึ้นกว่าเดิม ชอบคำนวณแก้ปัญหาเครื่องจักรกลมากกว่าเดิม มีการแข่งขันน้อยกว่ารุ่นก่อน³

¹ Gardon E. Kulberg and William A. Oven, "Some Life History Antecedents of Engineering Interests," Journal of Educator Psychology LI (July, 1960) : 26-27.

² R.H. Vanzelt and W.A. Kerw, "Personality Self-Assessment of Scientific and Technical," Research Journal of Applied Psychology, XXXVIII(August, 1954) : 145-147.

³ Kelly M. McCampbell, "Differentiation of Engineers' Interest," Dissertation Abstract, XXVII (October, 1966) : 4-5 A.

4. บุคลิกภาพของนักปกครองและนักบริหาร นักปกครองและนักบริหาร ต้องเป็นผู้สามารถทำงานใฝ่รอบคอบ มีความคงตัวในการทำงาน มีความสามารถในการเป็นผู้นำ รู้จักตั้งใจและสร้างเสริมความร่วมมือจากบุคคลอื่นในการทำงานเป็นอย่างดี เป็นผู้มีความซื่อสัตย์เสียสละทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง มีความขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์ในการประกอบภาระงาน ควรเป็นผู้สนใจในการปกครอง การบริหารทั้งที่เป็นงานในหน้าที่และความรู้ทั่วไป เพราะงานบริหารสมัยใหม่ต้องการผู้ที่มีความรู้ หูตากว้างขวาง มีความคิดริเริ่ม ตั้งใจจริงและขยันในการทำงาน นอกจากนี้ควรเป็นผู้สนใจทางด้านการเมืองในระบบอบประชาธิปไตย มุ่งพัฒนาประเทศไทยให้รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนตามวิถีทางประชาธิปไตย¹ นอกจากนั้น เอกสารชุดแนะแนวการศึกษาและอาชีพยังได้กล่าวถึงนักกฎหมายไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีสำนึกเป็นอันดี มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการงาน มีอนามัยดี มีหลักประจำใจว่าตนเป็นผู้บริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่เป็นคนละโมภโลภมากหรือเห็นแก่ได้ ทั้งต้องรู้จักเคารพในสิทธิของคนอื่น¹

เอกสารและงานวิจัยข้างต้นนั้น กล่าวถึงบุคลิกภาพเฉพาะในตำแหน่งที่เป็นคุณลักษณะและคุณสมบัติเท่านั้น ไม่รวมถึงความรู้และความสามารถ อนึ่ง บุคลิกภาพ 4 กลุ่มเหล่านี้มีทั้งที่สอดคล้องกันและขัดแย้งกัน จึงเป็นการยากต่อการผสมผสาน เป็นบุคลิกภาพของนักเรียนเตรียมทหาร อย่างไรก็ตาม อาจจะสามารถคาดคะเนคุณภาพเกี่ยวกับคุณสมบัติและคุณลักษณะของนักเรียนเตรียมทหารได้ว่า ควรมีคุณสมบัติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นบุคลิกภาพของผู้นำทางทหาร นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร นักปกครองและนักบริหาร แต่บุคลิกภาพแต่ละลักษณะนั้นควรจะมีเพียงใดนั้นจะต้องทำการศึกษาจากความต้องการของโรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนทหารและตำรวจทั้ง ๕ สถาบันต่อไป สำหรับการคาดคะเนคุณภาพเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของนักเรียนเตรียมทหาร อาจจะทำได้โดย

¹ ถองเผยแพรการศึกษา, เอกสารชุดแนะแนวการศึกษาและอาชีพ หน้า 520.

การวิเคราะห์วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนทหาร และตำรวจ ซึ่งคาดคะเนได้ว่า นักเรียนเตรียมทหารควรมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนวิชาทหารเพียงพอที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์หรือวิศวกรรมศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์

คุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารย่อมมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร เพราะการพัฒนาหลักสูตรคือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่าง ๆ จากจุดที่เป็นอยู่ไปสู่อีกสภาพหนึ่ง เพื่อส่งเสริมให้ผลผลิตของสถาบันหรือโรงเรียนมีคุณภาพดีขึ้น¹ ตรงความต้องการและความมุ่งหมาย หรือนโยบายใด ๆ ที่ขึ้นมาเสมอ

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรอาจทำทุกองค์ประกอบหรือบางองค์ประกอบขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป และเหตุปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรที่สำคัญได้แก่

- (1) นโยบายของการศึกษา
- (2) ความต้องการของแหล่งรับผลผลิตทั้งปริมาณและคุณภาพ
- (3) พัฒนาการทางวิชาการและเทคโนโลยี
- (4) พัฒนาการทางการเรียนการสอน
- (5) ความพร้อมทางสังคมและการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน²

¹ร.อ.บุรพา ชกเชย และ ร.อ.วีระพันธ์ บัฒมานนท์, รายงานสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรนายทหารสัญญาบัตรชั้นต้น (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร กรมการศึกษาวิจัย กองบัญชาการทหารสูงสุด, 2522), หน้า 7.

²เรื่องเดียวกัน.

การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรเช่นเดียวกัน ในปี พ.ศ. 2526 นโยบายของการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหารจะเปลี่ยนแปลงไปจากการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนในระดับเทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนในระดับเทียบเท่าชั้นอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 ความเปลี่ยนแปลงนี้ยังผลให้ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตรเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การศึกษาคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารตามความต้องการของแหล่งรับผลผลิตโดยการวิเคราะห์หัวข้อประสงค์ของหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ นั้น ยังไม่เป็นการเพียงพอวิธีการศึกษาคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารที่มีประสิทธิภาพวิธีหนึ่งคือ วิธีการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi) เพราะวิธีการวิจัยแบบนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ ย่อมทำให้ได้ผลตรงตามความเป็นจริง และครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารได้ดีกว่าวิธีอื่น

แนวความคิดในการหานำหนักของคุณภาพแต่ละด้าน

รายงานสรุปผลการวิจัยหลักสูตรนายทหารสัญญาบัตรชั้นต้น ได้สรุปจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และ โรงเรียนนายเรืออากาศ โดยกำหนดเป็นภารกิจของโรงเรียนไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติและความสามารถดังนี้

1. สามารถปฏิบัติหน้าที่นายทหารสัญญาบัตร ชั้นต้น ในเหล่าที่พื้ตนออกปฏิบัติราชการได้
2. มีมาตรฐานความรู้เทียบเท่าปริญญาตรีสาขาวิทยาศาสตร์บัณฑิต¹

¹ ร.อ.บุรพา ชดเชย และ ร.อ.วีระพันธ์ บัทมานนท์, รายงานการสรุปผลการวิเคราะห์หลักสูตรนายทหารสัญญาบัตรชั้นต้น หน้า 27.

นอกจากนี้ รายงานเล่มนี้ยังได้อภิปรายผลเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนทหารไว้ว่า นักเรียนทหารจะต้องได้รับการปลูกฝังความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพ อย่างครบครัน ทุกด้าน คือ ความรู้วิชาทหารระดับผู้บังคับหมวด ลักษณะผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความรู้ทางคานงานสารบรรณ ความรู้ทั่วไปทางกฎหมาย การเมือง การปกครอง นิติศาสตร์ใน การทำงานเป็นทีม ความรู้ทางด้านวินัยจรรยาบรรณและการวิเคราะห์¹ ลักษณะของคุณภาพ เหล่านี้ โกลด์เนอร์ (Gouldner) ได้วิจารณ์ว่า รายการลักษณะเหล่านี้ซึ่งคนพบจาก การวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ไม่สอดคล้องกัน บางลักษณะไม่เป็นอิสระแก่กัน และบอกไม่ได้ว่า ลักษณะเหล่านี้จำเป็นต่อการที่ขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำหรือไม่² อนึ่ง นักเรียนทหารยังมีคุณภาพ อย่างน้อย 2 ประการคือ ลักษณะผู้นำทางทหาร และความรู้ด้านวิชาการระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์บัณฑิต โกลด์เนอร์ (Gouldner) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับชาวปัญญา ที่จำเป็นต่อลักษณะความเป็นผู้นำ และรายงานว่ามีชาวปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยก็มี ความสามารถที่จะเป็นผู้นำได้ แต่ถ่าสูงกว่าปานกลางไม่รับประกันความเป็นผู้นำ คนที่ฉลาด มากอาจขาดความเป็นผู้นำได้ในบางสถานการณ์³ และ ซี เบอร์ด (C. Bird) ได้ทำ การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับลักษณะความเป็นผู้นำ พบว่าจากรายการลักษณะผู้นำที่ได้จากผล งานวิจัยมากกว่า 5 เรื่อง มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ที่เป็นลักษณะร่วมกัน⁴ ควดยเหตุนี้

¹ ร.อ.บุรพา ชคเชย และ ร.อ.วีระพันธ์ ปัทมานนท์, รายงานการสรุปผล การวิเคราะห์หลักสูตรนายทหารสัญญาบัตรชั้นต้น หน้า 28.

² Clarenee A. Weber and Mary E. Weber, Fundamental of Educational Leadership (2d ed.; New York : Exposition Press, 1961), pp.44-45.

³ Ibid, p. 37.

⁴ Dorwin Cartwright and Alwin Zauder, Group Dynamics : Research and Theory 3d ed. (New York : Harper & Row, 1968), p. 303.

การศึกษาลักษณะคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารจึงไม่เป็นการเพียงพอที่จะนำมาสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพได้ ดังนั้นจึงควรมีการเปรียบเทียบความสำคัญของคุณภาพแต่ละด้านเพื่อศึกษานำหนักของความจำเป็นหรือความสำคัญของคุณภาพแต่ละด้านเหล่านั้น วิธีการที่สะดวกและเหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งคือการเปรียบเทียบสิ่งเราที่ละคู่ (Pair Comparison) เพราะผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะได้มีโอกาสเปรียบเทียบความสำคัญของคุณภาพแต่ละด้านกับคุณภาพด้านอื่น ๆ ทั้งหมด ซึ่งเป็นการตรวจสอบการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเกี่ยวกับความสำคัญของคุณภาพด้านนั้น ๆ ทำให้ได้ค่านำหนักหรือความสำคัญของคุณภาพด้านนั้นตรงตามความจริงมากขึ้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหาร

ในเมื่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารและตำรวจทั้ง 4 สถาบัน แสดงให้เห็นความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารว่า ควรจะมีคุณลักษณะ และคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้นำ และมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการแล้ว เกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารก็ควรจะเป็นเกณฑ์ที่ใช้ประเมินบุคลิกภาพทั้งหมดทุกด้าน ไม่ใช่เฉพาะด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น แต่จะต้องคำนึงถึงค่านำหนักความสำคัญของคุณภาพแต่ละด้านซึ่งแตกต่างกันด้วย

แนวความคิดในการสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพของผู้เรียนโดยประเมินจากบุคลิกภาพทั้งหมดของผู้เรียนนี้ได้มีผู้นำไปวิจัยแล้ว ในปี พ.ศ. 2515 วิไลวรรณ เจริญพงษ์ ใต้เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาค้นคว้าการปฏิบัติงานของบัณฑิตครูศาสตร์" โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่าศึกษาถึงคุณภาพของบัณฑิตครูศาสตร์ เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงาน 6 ด้าน ได้แก่

- (1) ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
- (2) มนุษยสัมพันธ์

- (3) ทักษะการคิดอ่าน
- (4) ความสามารถพิเศษ
- (5) วิธีสอน
- (6) บุคลิกภาพ¹

ต่อมาในปี พ.ศ.2521 จำลอง ชูโต ได้เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง "การสร้างเกณฑ์ประเมินผลการศึกษาระดับปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล" เกณฑ์ประเมินผลนี้ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ประกอบด้วยข้อความสั้น ๆ เป็นข้อ ๆ ซึ่งเป็นมาตรการที่ใช้วัดความสามารถ บุคลิกลักษณะ และคุณสมบัติของพยาบาลที่สำเร็จตามหลักสูตร โดยข้อมูลจากการสำรวจบุคลิกภาพของพยาบาลซึ่ง วิจิตร ศรีสุพรรณ ได้ศึกษาไว้ ในปี 2510 ปรากฏว่าลักษณะของพยาบาลที่ศึกษานั้น ประกอบด้วยคุณลักษณะ 8 ประการ ได้แก่

- (1) ความเป็นผู้มีนิสัยเสียสละ
- (2) ซอบช่วยเหลือผู้อื่น
- (3) มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
- (4) มีความรู้ดี
- (5) วางตัวได้เหมาะสมนับถือ
- (6) มีวาจาไพเราะอ่อนหวานไม่ถือตัว
- (7) มีสุขภาพดี
- (8) ใจเย็นและอดทน²

¹วิไลวรรณ เจริญพงษ์, "การติดตามผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตครูศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515)

²จำลอง ชูโต, "การสร้างเกณฑ์ประเมินผลการศึกษาระดับปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล" (วิทยานิพนธ์ แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521)

แต่ในกรณีของการสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารนั้น นอกจากจะคำนึงถึงบุคลิกภาพทั้งหมดของนักเรียนเตรียมทหารตามความต้องการของโรงเรียนทหาร โรงเรียนตำรวจ และโรงเรียนเตรียมทหาร ทั้ง 5 สถาบันแล้ว เกณฑ์ที่ใช้ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารควรมีลักษณะยืดหยุ่นไม่ใช้เกณฑ์ที่แน่นอนตายตัวสำหรับประเมินคุณภาพทั้งหมดทุกด้านเช่นเดียวกับเกณฑ์ประเมินผลอื่น ๆ เนื่องจากความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารของสถาบันทั้ง 5 ไม่ตรงกัน 100 เปอร์เซ็นต์ ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านวิชาทหาร และการอบรมธรรมเนียมประเพณี¹ ดังนั้นการสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารครั้งนี้จึงสร้างขึ้นเพื่อใช้ประเมินคุณภาพด้านใดก็ได้ และใช้ด้านใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้ประเมิน

สรุป

แนวความคิดในการสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหารครั้งนี้มาจากแนวความคิดที่จะประเมินคุณภาพผู้เรียนโดยครอบคลุมบุคลิกภาพทั้งหมด บุคลิกเหล่านี้จะต้องเป็นบุคลิกภาพที่โรงเรียนทหาร โรงเรียนตำรวจ และโรงเรียนเตรียมทหารต้องการร่วมกันตามน้ำหนักความสำคัญของคุณภาพแต่ละบุคลิกลักษณะ ดังนั้นการดำเนินการสร้างเกณฑ์ครั้งนี้จึงประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนคือ

1. การศึกษาคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหารตามความต้องการของโรงเรียนทหาร โรงเรียนตำรวจ และโรงเรียนเตรียมทหาร โดยวิธีการวิจัยแบบเคลฟาย (คุณภาพผนวก)
2. การศึกษานำหนักของคุณภาพแต่ละด้าน โดยวิธีเปรียบเทียบสิ่งเราที่ละคู่ (Pair Comparision)

¹ นาวาตรี ประสาท ศรีณกุล, รายงานโครงการวิเคราะห์ระบบการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร, 2518), หน้า 85.

3. การสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพนักเรียนเตรียมทหาร

สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการศึกษาเพื่อสร้างเกณฑ์ประเมินคุณภาพของนักเรียนเตรียมทหาร จะได้อธิบายไว้ในบทที่ 5

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย